

מחוסר הקרבה.

אבל קדשי בדק הבית, דלאו מחוסר הקרבה, אף על גב דאמר "הרי עלי" — לא מחייב: דבהפרשתו קיים נדרו.

ומקשינן: ומי שאני קדשי בדק הבית מקדשי מזבח?!

והתנן: האומר "שור זה עולה", או שאמר "בית זה קרבן" [לבדק הבית קאמר, שאף בדק הבית נקרא קרבן, כדכתיב "ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב וגו'"], אם מת השור או שנפל הבית, אינו חייב באחריותו.

אבל, אם אמר "שור זה עלי עולה", או שאמר "בית זה עלי קרבן", מת השור, ו[או] נפל הבית, חייב לשלם.

והכא הרי מדובר בקדשי בדק הבית, וחזינן, דאף בהא, אם אמר "הרי עלי" — מחייב!

ומתריצין: הני מילי היכא דאינן קיימין, כגון התם דמת השור ונפל הבית, התם דווקא חייב לשלם, דליכא למימר "כל היכא

דאיתיה בבי גזא דרחמנא איתיה", דהא ליתנהו בשום דוכתא. אבל היכא דאיתנהו, כגון הכא דנגנבו או אבדו, כל היכא דאיתיה בבי גזא דרחמנא איתיה דכתיב לה' הארץ ומלואה.

אמר רב המנונא: הכל מודים בערכי, דאף על גב דאמר "ערכי עלי", לא מחייב באחריותן של המעות אם נגנבו או אבדו.

מאי טעמא?

משום דלא מיתמר ליה [שאינן יכול לאמר] בלשון "הרי זה" בלא לשון "עלי". כי היכי לימא?

לימא "ערכי" בלא "עלי"? ערכי — אמאין? על מי מוטל החוב לשלם את ערכו של זה?!

לימא "ערך פלוני"? אמאין? על מי מוטל החוב לשלם את ערכו של זה?!

מתקיף לה רבא: ומאי קושיא? לימא "הריני בערכי", או "הריני בערך פלוני", וחייב לשלם גם אם לא אמר "עלי"! (13)

כי לא עלה לחובתו. וראה בהערות לחברותא זכחים [ד: וכבד קודש [ח"ג נ"ג] בהרחבה.

13. ראה רש"י לעיל [דף ב: ד"ה אבל] שבערך צריך לומר "הרי עלי", כי "הרי זו" שייך בו רק אחר שאמר בתחילה ערכי עלי, וכתב הרמב"ם שם פירוש לפירושו שלא יקשה מסוגיין שרק רב המנונא סובר כן ואילו רבא אמר שיכול לומר הריני בערכי] שאם אמר "הרי אלו לערכי", משמעות דבריו שאין כוונתו לערך האמור בתורה, אלא לערך שהוא מעריך את עצמו, ומקדישו להקדש אף אם לא חייבתו תורה, ולכן

וצריך להביא אחר לצאת ידי חובתו, אף שכבר הביאו לעזרה, ורק בהקרתו נפסל. וגם בטורי אבן [מגילה ח] ממה שאמר שם רבי שמעון שחייב באחריותו עד שיתכפר, ע"ש.

וכבר נודע ליישב [ראה טהרת הקודש זכחים ב. ואבי עזרי פ"ד ממעה"ק ועוד] שחייבו הממוני להקדש נפקע בהביאו את קרבנו לעזרה, אך עדיין לא התקיימה בזה מצותו שנעשה "מחויב קרבן" על ידי נדרו, וקיום חובתו נעשה רק בהקרת הקרבן כדינו. ובדבר אברהם [ח"ב ג'] נקט שאין הבעלים מתחייב בהקרת הקרבן אלא בהבאתו, אך אם נגנב או נפסל חייב באחר,